

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Pramoedya Ananta Toer död

Söndagen den 30 april kom beskedet att Indonesiens främste författare, Pramodya Ananta Toer, hade avlidit. Pramodya föddes den 6 februari 1925 i Blora, en liten stad i centrala Java. Han var äldste sonen i familjen. Hans far var lärare och hans mor sysslade med ris-handel.

Från hans korta berättelser i form av "Cerita Dari Blora" får man veta att hans namn egentligen var "Pramoedya Ananta Mastoer". Enligt honom lät familjenamnet Mastoer aristokratiskt, vilket han inte tyckte om. Därför ändrade han sitt familjenamn till Toer. Efter att ha gått ut grundskolan gick han vidare till att bli radiotelegraf i Surabaya.

Japansk ockupation

1942 erövrade Japan Nederländska Ostindien. Pramodya började arbeta som maskinskrivare på en japansk tidning i Jakarta. Den japanska ockupationens brutalitet och tidens matransoneringar orsakade missnöje bland befolkningen. Många opponerade sig mot ockupationen, och även Pramodya var med i den nationella frihetsrörelsen.

Befrielsekamp

Den 17 augusti 1945, efter att nyheter om de allierades seger och Japans ovillkorliga kapitulation hade nått världen, proklamerade Sukarno det före detta Neder-

ländska Ostindien som en självständig stat med namnet Republik Indonesia.

Andra världskriget var slut, men den nyproklamerade självständiga staten var tvungen att kämpa mot nya landsatta brittiska och holländska trupper som skulle återupprätta kolonialväldet. Pramoedya anslöt sig till para-militära grupper i Krawang i västra Java. Under tiden skrev han korta berättelser samt propagandamaterial för befrielsekampen. Han blev arresterad och satt i Bukit Duri-fängelset från 1947 till 1949. Under tiden i fängelset skrev han sin första roman "The Fugitive" (engelsk översättning).

Erkänd efter självständigheten

Under de första åren efter landets självständighet skrev han några fiction-beättelser baserade på det nyligen självständiga landets problem samt några semi-auto-biografer med krigsminnen.

Pramoedya blev erkänd såväl som författare och social kritiker. Han gick med i vänsterns författarorganisation "Lekra" som brukade skriva för olika dagstidningar och litterära tidningar. Hans skrivelser blev mer och mer politiska, som i berättelsen "Korupsi" (korruption), en berättelse om en tjänsteman som hamnade i en korruptionsfälla. Den här berättelsen skapade friktioner mellan honom och den dåvarande regeringen under president Sukarno. Särskilt kontroversiellt var det när han publicerade en serie brev adresserade till en fiktiv kinesisk korrespondent som diskuterade kinesernas historia i Indonesien. Historien kallas "Hokkiau di Indonesia" ("Utlandskinesernas historia i Indonesien"). Han var ständigt kritisk mot orättvisorna i landet. Enligt honom fokuserade den indonesiska regeringen för mycket på javaneserna på bekostnad av andra folk och regioner i Indonesien. Hans kritik ledde till att han blev fängslad i nio månader.

Fånge under Suhartos regim

Den 30 september 1965 övertog militären under ledning av general Suharto statsmakten från president Sukarno. Massarresteringar och massmord ägde rum i landet. Hundratusentals människor miste sina liv. Den 13 oktober kom militären till Pramoedyas hus och beslogtog allt vad han och familjen ägde, inklusive deras hus. En soldat slog honom med gevär på hans huvud. Slaget skadade hans hörsel. Skadan tog Pramoedya med sig till graven.

Först sattes han i fängelse och sedan blev han transporterad tillsammans med tiotusentals andra till koncentrationsläger på ön Buru. I koncentrationslägret satt han och andra fångar i 14 år utan minsta möjlighet att skriva. Fångarna var förbjudna att ha papper och penna. 1979 blev han och de andra fångarna frisläppta. Trots friheten var hans böcker förbjudna i Indonesien under många år framöver.

Pramoedyas litterära verk är översatta till minst 38 språk. Några av hans böcker på svenska är "Människornas Jord" (2003) och "Barn av alla folk" (2005) som är översatta av Roy Isaksson, på Leopard förlag.

Utmärkelser

- 1988 PEN Freedom-to-Write Award
- 1989 The Fund for Free Expression Award, New York, USA
- 1992 International P.E.N English Center Award, Storbritannien
- 1992 Stichting Wertheim Award, Nederländerna
- 1995 Ramon Magsaysay Award for Journalism, Literature, and Creative Communication Arts
- 1999 Doctor Honoris Causa, University of Michigan
- 1999 Chancellor's Distinguished Honor Award, University of California, Berkeley
- 2000 Chavelier de l'Ordere des Arts et des Lettres, Frankrike
- 2000 11th Fukuoka Asian Culture Prize
- 2004 Norwegian Authors' Union award for the contribution to world literature and his continuous struggle for the right to freedom of expression
- 2005 Global Intellectuals Poll by the Prospect

Nobelpriskandidat

Pramoedya Ananta Toer var några gånger Nobelpriskandidat. I en intervju som publicerades i tidningen *The Progressive* i oktober 1999, frågade Mathew Rothschild: "Du är ofta nämnd som en författare som förmodligen får Nobelpriset i litteratur. Är det viktigt för dig?" Pramoedya svarade: "Varje pris är för mig viktigt, eftersom det innebär ett slag mot militarismen och fascismen i Indonesien".

Hendrik Amahorseya